D·N
21/11 1950

Stormaktskonflikten och Korea

Det starkt ökade hotet mot världsfreden till följd av Kinas ingripande i Korea har uppväckt en livlig diskussion om möjligheterna att åstadkomma en avspänning, både lokalt och på ett mera allmänt plan. Viserligen tyder kinesernas fasthållande vid påståendet att de ras styrkor endast utgörs av frivilliga på en önskan att begränsa aktionen, men ingen ansvarig statsman vägar blunda för att redan det steg Peking-regeringen tagit innebär en fruktansvärd risk för att kontrollen över utvecklingen går förlorad och att konflikten breder ut sig.

På amerikanskt håll har man särskilt inriktat sig på att angripa problemet lokalt. Presidenten, utrikesministern och flera andra ledande personligheter har gjort allt för att undanröja varje förevändning för Kina att driva sitt färliga spel ännu längre. "Vi har aldrig", förklarade Truman nyligen, "hyst några avsikter att föra fientligheterna in på Kinas område", och "vi ämnar ta varje med vår heder förenligt steg för att förebygga fientligheternas utbredning i Fjärran Östern . . ." Utrikesminister Acheson gick på samma linje då han förklarade att USA var villigt att diskutera Kinas "legitima" intressen på båda sidor om gränsen och att "allt inom möjligheternas gräns" kommer att göras för att påvisa orimligheten i de farhågor för amerikanska planer på Manchuriet som kineserna påstår sig hysa. Amerikanerna har emellertid inte nöjt sig med lugnande försäkringar. De har, därom råder inte längre något tvivel, redan under hand tillställt Kina en plan för neutralisering av det särskilt ömtåliga gränsområdet i nordvist vid Jalufloden. Uppgifter från London tyder på att detta förslag ligger till grund för de förhandlingar som nu är i gång mellan västmakternas och samväldets regeringar.

På många håll ser man emellertid med ytterst skepsis på möjligheterna att verkligen bart på denna väg lösa Koreaproblemet. Så länge spänningen mellan stormakterna är så farligt hög som nu kommer det att vara av utomordentligt intresse för Ryssland och Kina att binda så stora amerikanska styrkor som möjligt i det strategiskt sett tämligen betydelselösa Korea. Är det då, frågar sig tvivlarna, över huvud taget tänkbart att få till stånd en uppgörelse eller i varje fall att förhindra att kineserna gör en eventuell sådan värdelös genom sabotage i kånd ställ? Måste man inte i stället, särskilt med hänsyn till att Europa dock förblir det område där östblockets och västdemokratiernas intressen främst skär sig, söka komma åt roten till det onda genom att överbrygga de storpolitiska motsättningarna?

Diskussionen på denna punkt har inte så mycket anknutits till den ryske utrikesministerns senaste fredsplan — den kännetecknades, trots Vysjinskijs försäkringar att kapitalistiska och kommunistiska länder skulle kunna leva fredligt vid varandras sida, alltför mycket av den gamla oförsonligheten — som fastmera till det tyska förslaget om fyrmaktsförhandlingar i tyska frågan. De tre västliga stormakternas utrikesministrar har redan preliminärt avvisat inbjudan och förklarat att det tyska problemet inte kan behandlas isolerat. Särskilt i Frankrike och England kräver dock en växande opinion att det slutliga svaret inte skall bli ett blankt avslag, utan innehålla ett alternativ till den onödiga förhandlingsbasis ryssarna föreslagit.

I England har utrikesminister Bevin utsatts för sådana påtryckningar både från labourhåll och från oppositionen. Den aktion som inletts av 22 labourmän är onekligen ett uttryck för den allmänna brittiska oron över världsutvecklingen. Det faktum att den igångsatts av en grupp som i årafal manövrerat i utmarkerna mot kommunismen och att den underförstått står ut på att komma åt Bevin personligen har emellertid gjort att den gått tämligen spårlöst förbi. Så mycket större uppmärksamhet har det väckt att oppositionsledaren i överhuset, lord Salisbury, entusiastiskt yttrat till regeringen att tillvarata "den första chansen på en lång tid till direkta förhandlingar med ryssarna på det högsta planet".

Vad som gjorde särskilt starkt intryck var att lord Salisbury framlade sitt förslag i fullt medvetande om de oerhörda svårigheter som måste möta varje försök att komma till tals med ryssarna. Han menade dock att om den ryska hållningen beroende på misstänksamhet, så vore det en plikt att undanröja denna, och han ansåg att det var på den diplomatiska sidan som USA:s och Englands politik på något sätt misslyckats. Det hade rått en tendens att som lönlösa avskriva alla försök att övertyga ryssarna, delvis av det naturliga skälet att sådana försök en lång tid skulle ha uppfattats som tecken på svaghet. Nu är vi inte så svaga, sade lord Salisbury, som framhöll att man hade en "ovärderlig" tillgång i atombomben. Den uppvägde ett stort antal divisioner, och den representerade enligt Salisbury inte blott ett temporärt försprång. Tidpunkten vore därför inne att söka uppnå en uppgörelse eller åtminstone ett modus vivendi.

Hittills förelägger inga hållfasta belägg för en sinnesändring hos ryssarna som utlovar framgång för sådana strävanden. Så hotande som världsläget är måste det emellertid uppenbarligen vara en bjudande plikt för stormakternas ledare att inte lämna någon rimlig utväg oförsökt att på förhandlingsvägen söka hejda den fortsatta driften mot en ny världsbrand. Lika uppenbart är emellertid att sådana politiska aktioner inte får inverka på västmakternas fasthet i väsentliga ting eller på deras beslutsamhet att fortsätta att bygga upp sin militära styrka. Det är en läxa som gång efter annan inprintats under de senaste åren och som man — det framgår även av lord Salisburys debattinlägg — på den demokratiska sidan nu definitivt har lärt sig.

I kväll kl. 8 offentlig diskussion
Garage- och parkeringsproblemen
i Stockholms stad å Lyceum, Regeringsgatan 38-40 (linje 2 ell. buss 51). Representanter för Taxi, Lastbilsägarna, KAK, M, Civilförsvaret, Polisen och Stadsplanekontoret inbjuda. Arr.: Östersektionen av Liberal Ungdom, Stockholm.

Bevisat brandsäkert
genom certifikat från Statens Provningsanstalt är varje Hadar Schmidt Kassaskåp. Lika motståndskraftiga äro de mot inbrott. Låsen äro dyrkfria och den genialiska sprängskyddsanordningen hindrar effektivt dynamitarder. Vid sprängning förvägras låsmekanismen och skåpet förblir låst.
Det finns ett Hadar Schmidt kassaskåp för varje behov.
Hadar Schmidt
Kungsgatan 24 Stockholm Telefon 22 77 70

Riksdagssammanträden

Tisdagen den 21 november 1950.
Första Kammaren kl. 4 em.
Andra Kammaren kl. 4 em.
Statsutsk. 1:a avd. kl. 11 fm.
Statsutsk. fc avd. kl. 10 fm. Obs. tiden.
Bevilln.-utsk. in pleno kl. 11 fm.
Bankoutsk. kl. 10 fm. Obs. tiden.
Särsk. utsk. kl. 13. Obs. tiden.

CHERRY HEERING
DEN DANSKA LIKÖREN MED VÄRLDSRYKTE

Goda drinkar

Den världsberömda
SINGAPORE SLING
2½ cl. CHERRY HEERING
5 cl. Gin
Några stänk Angostura Bitter
½ Citron
Socker efter smak
Slås i ett grogglas, som fylls med is och sodavatten.

CHERRY BLOSSOM COCKTAIL
2½ cl. CHERRY HEERING
2½ cl. Cognac
En tesked vardera Curaçao, Citronsaft och Grenadine.

»CHERRY« COCKTAIL
2½ cl. CHERRY HEERING
2½ cl. Fransk Vermouth
Ett stänk Gin
Ett körsbär

FRAPPÉ
Fyll ett champagneglas med krossad is och häll i 5 cl. CHERRY HEERING
Serveras med halmstrå.

CHERRY HEERING COCKTAIL
2 cl. CHERRY HEERING
3 cl. Gin
En citronskiva.

Borgarrådsdebattens final

Måndagens stadsfullmäktigedebatt i borgarrådsfrågan gav visserligen ingenting nytt i sak. Därtill var denna redan alltför mycket diskuterad, och därför är stadsfullmäktigesammanträdenas diskretion i personfrågor alltför fullständig; att tala rent ut beträffande hr Berglunds av socialdemokraterna föreslagna omplacering var inte möjligt. Men detta påpekande innebär inte att debatten var överflödig. Den gav egentligen de ledande debattörernas motiveringar och uttryckssätt en klarare bild av det politiska läget i Stadshuset än som tidigare kunnat erhållas. Eller man kanske också kan uttrycka saken så att detta läge mer definitivt tog form under debatten. Vad man från socialdemokraternas sida har att vänta är strid till varje pris.

Dagens Nyheter har tidigare framhållit att det kan diskuteras huruvida inte folkpartiet trots allt bort godta socialdemokraternas i förhandlingarnas slutskede framkastade krav att få placera över borgarrådet Berglund på fastighetsroteln. Om detta i och för sig beträffande krav accepterats, hade det kanske funnits en möjlighet, inte att nå ett varaktigt samförstånd med en socialdemokrati som vill strid, men att beröva socialdemokraterna det argument om brott mot principen om proportionell rättvisa som de nu så ivrigt anför. Å andra sidan skall villigt erkännas att socialdemokraterna borde vara de sista att beklaga sig över avstegen från principen som de själva tidigare hänsynslöst förkastat.

Som utgången nu blev av förhandlingarna har folkpartiets ståndpunkt varit den enda möjliga: beredd till samarbete på varje punkt där det kan nås, samarbete både åt vänster och höger, är man också beredd på strid där sådan visar sig nödvändig. Man fick under debatten ett övertygande intryck av att partiet är beslutet att hålla fast vid denna linje. Det var framför allt genom finansborgarrådet Bergvalls anförande som detta klargjordes.

För hr Bergvall personligen blev debatten en seger; med ett slag gjordes klart att han är inte blott folkpartiregumens, utan även stadsfullmäktiges starke man. Inför hans sakliga, vänligt ironiska anförande med dess eleganta formuleringar och träffsäkra poänger kom även den dialektiskt skicklige och som debattör sympatiske hr Mehr snabbt till korta. För socialdemokraterna bör det ha stått klart att de valt strid mot en man med vilken man helst bör samarbeta.

Till Nobelfesten

inbjuds omkring 2.000 personer. I allför hög grad läggs saken som ett rent societetsevenemang. Alla högre ämbetsmän, alla innehavare av vissa högre ordnar, en rad bankdirektörer osv. får dubbla biljetter, medan exempelvis fysik- och kemiprofessorer vid universiteten — med rätt att föreslå pristagare — inte är försäkrade om biljetter. Läkaså är Stockholm i hög grad gynnat; här går hundratals biljetter till högskolorna och deras kanaller, medan blott några få biljetter reserveras för de högsta koryféerna i Uppsala, Lund och Göteborg. Att tillställningar av detta slag präglas av fåfänga och snobberi är naturligt, men det går för långt då personer som på grund av sin vetenskapliga verksamhet vill vara med utestängs av folk som blott vill se ståten och bli sedda.

PRESSGRANNAR

Nu är vi där igen, skriver Vestmanlands Läns Tidning (fp) och menar inrikesminister Mossbergs kommuniké om den psykologiska krigföringen, vilken direkt för tanken till krigsårens informationsstyrelse:

Efter förberedande arbeten inom utrikesdepartementet har ärendet förts över på inrikesminister Mossberg, och man kan misstänka att hr Undén lämnat det ifrån sig utan tårar. Att döma av hr Mossbergs direktiv till utredarna är det heller inte meningen att den färdiga skapelsen skall placeras i hr Undéns vård. Där vilade inrättningen senast, ehuru ingen styrande egentligen ville ta ansvaret för dess gärningar. Hur det skall bli med den saken denna gång, det yttrar sig inte hr Mossberg om, men det skulle förvåna om inte Cunke Jonsson betraktade det som en av de viktigaste punkterna att slå fast, att ansvaret för information och mörkläggning måste finnas klart utpekat och fast i regeringskretsen. Den yrkedom får inte uppresas som rådde på den tid, då det ansågs som en stor gärning i fosterlandets tjänst att som "informationschef" ordna undanflykter för än den ena, än den andra höga herrn, då han i kraft av sin höga het lyckats skada allmänhetens förtroende till de styrandes och tidningarnas nyhetstjänst.

God psykologisk beredskap är icke en produkt av stalig propaganda, skriver Göteborgs-Posten (fp):

Stämningarna uppstå ur händelser, icke som en följd av propaganda. Vårt folk har erfarenhet av detta från krigsåren. Alla männas vi stämningen under det finska vinterkriget, alla minnas vi hur hennes värmet blixtsnabbt växte upp ur händelserna den 9 april 1940. Inofationsteorna i Förenta staterna försvunno som genom ett trollslag, då tidningarna meddelade om det japanska bombardemanget av Pearl Harbor. En president, en kung, en statsminister kan gripa ett ögonblick i flykten. Ett propagandaexperiment eller styrelse kan det inte. Det kan bara trassla in sig i händelsernas och sprunga i vägen.

Ostgöta Correspondenten (h) tycker att inrikesministern är på rätt väg då han i sina utredningsdirektiv talar om nödvändigheten att hävda, offentlighetsintresset och hjälpa pressen i dess nyhetsförmedlande verksamhet:

Erfarenheten visar att propagandan verkar starkast, då den lojala nyhetsförmedlingen och informationsverksamheten är bristfällig. Sådant var förhållandet i Polen 1939, vilket tyskarna begagnade sig av bl. a. genom att släppa ner fallskärmshoppare med uppgift att sprida alarmerande rykten. Det bästa psykologiska försvaret måste följaktligen bestå däri, att man skaffar garantier för att det egna landets informationsorgan — främst en vederhäftig press — kan fullföljaslig upplysande verksamhet även under krigsförhållanden. Det gäller för den inte att möta propagandauppgifter och rykten med intetsägande dementier eller med skönmålningar av läget, som lätt blir genomskådade, utan att med nödvändigt hänsynstagande till särskilda militära sekretesskrav söka sanningen — detta även om sanningen måste gå i stil med Churchills bekanta löfte om "blod, svett och tårar".

Höjning av pensionsåldern redan 1 juli tror inte Svensk Skottidning på.

Betydligt allvarligare ter sig dock tendensen att i ett beträngt ekonomiskt läge, som inte minst regeringen varit angelägen om att beteckna som övergående, tillgripa en så pass drastisk snabbåtgärd med statspensionsnivån som det här är fråga om. Visst kan man säga att 20 miljoner är också pengar, men skulle verkligen en så brådskande åtgärd få lov att genomföras ur statsfinansernas synpunkt, då måtte det vara illa ställt. Vi skall inte här närmare gå in på den principiella sidan av frågan om en höjd pensionsålder för statstjänstemännen. Så mycket bör man väl ändå ha rätt att begära att inte ett förslag därom forceras fram på det sätt som här ifrågasatts.

Att höja pensionsåldern i lämpliga fall vill den citerade tidningen dock rekommendera:

Man kan aldrig komma ifrån att förutsättningarna för att fortsätta med tjänsten vid uppnådd pensionsålder är mycket varierande och personligt betingade. Det gäller kanske i all synnerhet inom skolan, men det torde också ha tillämplighet på andra samhällsområden. I varje fall är det en utväg som förtjänar att omsorgsfullt undersökas och som — om vi inte är fel underrättade — den pågående pensionsutredningen haft anledning att pröva närmare.

Tjänstetidsförlängningen får ordnas så att både staten och de i tjänst kvarstående har nytta av förändringen.

Gammelscouterna startar eget. Sveriges gammelscouter är på god väg att få en fast organisation, som är avsedd att bli anslutet till en planerad internationell union, meddelades vid ett möte med Örjansscouterna i Stockholm på måndagskvällen.

ABF
Författarafton
i
Hammarby folkskolas aula
Onsdagen den 22 nov. kl. 20.00
Sten Bergman
Stina Aronsson
Björn-Erik Höijer
Arnold Ljungdal
Örjan Wallqvist
och pianisten Lennart Söderberg medverkar i det högklassiga programmet.
Entré 1 kr. Biljetter genom Hammarby bokhandel, eller tel. 46 52 64. Event. även vid ing. ABF ARRANGERAR.

"Prisnämndens beslut om tidskrifterna åsidosätter princip i grundlagsparagraf"

Priskontrollnämndens åtgärd att upphäva prisstoppet för vissa tidningar och tidskrifter medan kontrollen av andra periodiska publikationer alltjämt kvarstår. har väckt en allmänt utbredd opposition.

"Nämnden avslog den 16 november en framställning från Svenska tidningsutgivareföreningen om att upphävande av prisstoppet även för publikationer som nämnden inte yrkar in i den grupp för vilken prisstoppet upphävts och som enligt nämnden utgörs av "tidningar och tidskrifter vilka uppenbarligen främjar syfte att lämna medlemmarna informationer och icke giva ekonomisk vinst". Tidningsutgivareföreningen har efter erlagt avgift beslutat hos regeringen och hemställt om ett generellt avskaffande av prisskontroll på detta område.

Tidigare har statsrättsprofessorn Erik Fahlbeck uttalat att prisskontrollnämndens beslut inte kan förenas med tryckfrihetsförordningen och att det alltjämt mellan tryckta skrifter som nämnden gjort och den prövning av skrifternas innehåll som härmed måste förknippas står i strid med grundlagens bokstav och ands.

Professor Halvar Sundberg anser att professor Fahlbeck har rätt i alla delar.

— Emellertid tycks grundlagarna allmer ha börjat likna de klädriga gobelänger med vilka Riksalen smyckas vid högtidliga tillfällen, men som inte i något hänseende är avsedda för vardagsbruk. Kommissionsvisandet och kriisförvaltningen, tillfälle eller överförd till varaktiga organ, har näppeligen åtnjutit någon större veneration för dessa lagar. Man får väl anta att dessa förvaltningsorgans chefer och ledamöter inte tillhörde de ämbetsmän som på Riksalen förklarade sig på heder och samvete och så framt dem Gud hjälpte till livs och själ ville till alla delar lyda och efterkomma rikets grundlagar.

"Olust mot andra publikationer"

I Svenska Dagbladet påpekar Tidningsutgivareföreningens förre direktör Allan Hernelius att frågan har principiell vikt och betydelse. Han skriver att "priskontrolnämnden gjort en åtskillnad mellan olika slag av publikationer — en åtskillnad som tydligen tillkommit i avsikt att stödja föreningspublikationerna samtidigt som olust mot andra publikationer och mot diffust vinstsyfte mähända speglar in. Tyvärr är det inte så ovanligt att krämyndigheter skjuter åt sidan principer uttalade i vanlig lagtolkning. I detta fall synes prisskontrolnämnden ha åsidosatt något som är ännu viktigare, nämligen principerna i en grundlags paragraf" (spärrat av förf.). Administrativa myndigheter har inte sådana befogenheter, förklarar hr Hernelius, och tillägger att om nämndens oredliga definitioner skulle godtas, så föreligger risk för att andra myndigheter och instanser känner sig fria att beträda liknande vägar.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: **22 40 00**
Telegramadress: *Dagnyheter*, Postgiro: 7584 (för annonser) nummer 1417 (för prenumeration)
Chefredaktör: *Herbert Tingsten*. (Träffas skriftl. kl. 12.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Kihlberg*.
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedenius*.
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: *Helge Axelsson*.
SENASTE ANNONSPRISLISTA daterad 12/5 1950 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stehm.

Fälla i polisbyxor avslöjade spårvägare

En spårvägstjänsteman som tidigare varit polis och landsfiskalsaspirant, har åtalats för stöld i ett omklädningsrum vid österumalms idrottsplats. Man hade på idrottsplatsen haft en bil besvär av tjuvar och larmade därför kriminalpolisen. En överkonstapel gillrade i sina egna byxor en pilnbokfälla vilken också spårvägstjänstemannen fastnade i. Han erkände omedelbart tillgreppet.

Månadens bok
från Norstedts
HÅXAN
I PEPPARKAKS HUSET
av Olle Hedberg
På bokens handeroll har Hjalmar Gullberg givit följande motivering:
"Denna garantiedel är onödig. Förpackningen innehåller nämligen det koncentrat av svensk flickposei som Olle Hedberg kallat Blenda. Och vem vill inte följa hennes Hans och hennes till det pepparkakshus i deras kärlekssaga, som visar sig ligga mitt i dagens samhälle? Där bor en fin och farlig häxa — men hennes namn och roll ska inte här förrådas."
Häft. 12:50
Inb. 17:—

Eric Linklater

DJUPHAVS-PIRATER
"— den kommer att tilltala de vuxna till och med ännu mer än barnen."
'Observer'
Häft. 12:50, inb. 16:50
En NORSTEDTS bok

Sagt om Frans G. Bengtsson:

"Han är aristokrat, i sin lärdom som i sin poesi; de äro båda en nobel förströelse för dem som ha hög och vett att lyssna."
Karl Ragnar Gierow
FRANS G. BENGTSSON
DIKTER
Illustrerad av Gunnar Brusewitz
NORSTEDTS
Häft. 12:50. Inb. 17:50
Halvfr. 21:50

»— ett fascinerande verk.«
(Ruth Hedberg i artikel under streckat i Sv. D.)
HENRY OLSSON
FRÖDING | ETT DIKTARPORTRÄTT
"— han skulle kunna hitta i mörker i Frödings hembygd. Det är förklaringen till den atmosfär av levande liv han lyckats trolla fram."
Häft. 19:50, inb. 25:50
Ruth Hedberg i Sv. D.
En NORSTEDTS bok

21 nov.
J. SIGFRID EDSTRÖM
En levnadsteckning.
Redigerad av K. A. Bratt
Häft. 16:50 Inb. 21:50
En NORSTEDTS bok

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.